

Даниял кітабы — Жүз сексен бесінші бөлім

Тенге енген Құдайлық: Петірдің терең мойындауы және оның салдарлары

Jeff Pippenger

2024-04-15

Петір Мәсіхтің: шәкірттер Мені кім деп айтады? — деген сұрағына жауап бергенде, Исаның майланған Тұлға, Мәсіх, Мессия екенін білдірді. Сондай-ақ, Оның Құдайдың Ұлы екенін де айтты.

Иса Қайсария Філіпі аймағына келгенде, шәкірттерінен: «Адамдар Мені, Адам Ұлын, кім деп айтады?» — деп сұрады. Олар: «Біреулер Сені Шомылдырушы Жақия дейді; кейбіреулер Ілияс дейді; ал басқалары Еремия, не пайғамбарлардың бірі дейді», — деді. Сонда Ол оларға: «Ал сендер Мені кім дейсіңдер?» — деді. Сонда Шимон Петір жауап беріп: «Сен — Мәсіхсің, тірі Құдайдың Ұлысың», — деді. Иса оған жауап беріп: «Сен бақыттысың, Шимон Баржона, өйткені мұны саған тән мен қан ашқан жоқ, бірақ көктегі Менің Әкем ашты. Мен де саған айтамын: сен — Петірсің, әрі осы жартаc үстіне Мен Өз шіркеуімді құрамын, әрі о дүние қақпалары оған қарсы тұра алмайды. Саған көк Патшалығының кілттерін беремін; жерде не байласаң, көкте де байлаулы болады; және жерде не шешсең, көкте де шешулі болады». Матай 16:13–19.

Петір арқылы Киелі Рух жүз қырық төрт мыңның түсінуі үшін аса маңызды ақиқатты ұсынды. Ол мұны Панийде, яғни Кесария Филиппиде жасады. Паний — айдаһарға табынудағы ең қасиетті ғибадатхана орны, өйткені Грекия дүниені бейнелейді, ал соңғы күндердегі дүние — айдаһардың жердегі өкілі болып табылатын Біріккен Ұлттар Ұйымы. «Тозақ қақпалары» — грек ешкі-құдайы Панның ғибадатханасының атауы. Бұл ғибадатхана Паний бұлағы орналасқан үңгірдің алдында салынған еді. Паний бұлағы Мәсіхтің нышаны болып табылатын Иордан өзенін қоректендірді.

«Иордан» атауы «төмен түсуші» дегенді білдіреді, әрі ол өз ағысын Израилдің солтүстігіндегі таулы өңірден бастайды, негізгі бастауын Хермон жотасының ең биік шыңы — «тозақ қақпалары» деп аталатын бұлақ орналасқан Хермон тауындағы қайнарлардан алады. Хермон «қасиетті» дегенді, ал «Иордан» «төмен түсу» дегенді білдіреді. Иордан өзені Хермон тауының қыраттарынан ағып шығып, Иордан жарық аңғары арқылы төмендей ағып, ақырында жер бетінің ең төмен нүктесі болып табылатын Өлі теңізге жетеді.

Иордан өзенін нәрлендіретін, Пан ғибадатханасынан бастау алатын және ақырында жер бетіндегі ең төменгі нүктеге жететін сулар Құдай Ұлының ең биік қасиетті таудан шығып, осы дүниенің ең төменгі «өлі теңізіне» дейін түскенін бейнелейді. Мәсіхтің көктен айқыштағы өлімге дейін түсуі сондай-ақ Оның құлаған адамзаттың тәнін Өзіне қабылдап алғанын білдіреді, өйткені Оның көктен айқышқа дейінгі жолы «тозақ қақпаларынан» бастау алған сулармен нәрлендірілді.

Өлі теңіз жер бетіндегі ең төмен орын ғана емес, ол сондай-ақ жер бетіндегі ең тұзды су, мұхиттан тоғыз есе тұзды. Өлі теңіз бейнелейтін Мәсіхтің айқыштағы өлімі — Оның көптермен жасаған Өз келісімін бекіткен жері.

Сенің әрбір астық тартуыңның сыйын түзбен дәмде; Құдайыңның келісімінің тұзы астық тартуыңнан кем болмасын: барлық тартуларыңмен бірге тұз ұсын. Леуіліктер 2:3.

Хермон тауының бастау-бұлақтарынан ағатын жолында Иордан өзені Галилея теңізі арқылы өтеді; бұл теңіз Тиберия көлі және Киннерет көлі деп те аталады. Галилея «топса» немесе «бетбұрыс сәті» дегенді білдіреді. Тиберий — Август Цезарьдан кейін билік еткен Рим әміршісінің есімі, ал көлдің пішініне байланысты ол «арфа» немесе «лира» дегенді білдіретін Киннерет деп аталады. Адамзат үшін бетбұрыс сәті Тиберий Цезарь билік етіп тұрған кезде, Иса айқышқа шегеленгенде болды, әрі көктегі әрбір арфа үнсіз қалды. Иордан өзенінің «тозақ қақпаларымен», яғни грек құдайы Панның ғибадатханасымен байланыстағы географиялық куәлігі Петірдің Киелі Рухтың жетелеуімен жариялаған куәлігіне меңзейді.

Мәсіхтің тәнге енуі — Құдайдың Киелі Ұлы Өз Үстіне адам тәнін қабылдаған кезде жүзеге асқан Құдайлық пен адамзаттың бірігуі; осылайша Құдайлық адамзатпен біріктірілді. Бұл Пан бұлағынан ағып шығып, Иордан өзенін қоректендіретін сулар арқылы бейнеленген. Пан бұлағын нәрлендірген нәрсе — Хермон тауларына түскен шық, жаңбыр және қар еді; ал Хермон «киелі» тауды, яғни жоғарыдағы Иерусалимді, білдіреді.

Дәуіттің өрлеу жыры. Міне, бауырластардың бірлікте бірге тұруы қандай игі және қандай сүйкімді! Ол басқа құйылған қымбат май сияқты, сақалға, яғни Харонның сақалына дейін ағып, оның киімінің етегіне дейін түскендей; Хермонның шықтарындай, Сион тауларына түскен шықтай. Өйткені Жаратқан Ие сол жерде батаны, мәңгілік өмірді бұйырды. Забур 133:1–3.

Харонның сақалынан төмен аққан «қымбат жақпамай» — оның өзі мен ұлдары Құдайдың діни қызметкерлері ретінде майланған кезде қолданылған май еді.

Сен құрбандық үстелінің үстіндегі қаннан және майлау майынан алып, оны Харонның үстіне, оның киімдерінің үстіне, оның ұлдарының үстіне және онымен бірге ұлдарының киімдерінің үстіне шаш; сонда ол да, оның киімдері де, оның ұлдары да, онымен бірге ұлдарының киімдері де киелі етіледі. Мысырдан шығу 29:21.

Петір барлық шәкірттердің мойындауын білдірді, әрі солай ете отырып, белгі ретінде көтерілетін біртұтас діни қызметкерлікке майлануға тиісті жүз қырық төрт мыңның да мойындауын білдірді. Харонды майлаған “май” Хермон тауының шықтарындай, сондай-ақ Сион тауларының шықтарындай еді. “Май” да, “шық” та Киелі Рухтың майлануын бейнелейтін хабар болып табылады.

Құлақ салыңдар, ей, аспандар, мен сөйлеймін; және тыңда, ей, жер, аузымнан шығатын сөздерді. Ілімім жаңбырдай тамшылап түседі, сөзім шықтай сіңеді, жас шөптің үстіне себелеген майда жаңбырдай, көгалдың үстіне құйылған нөсердей болады; өйткені мен Жаратқан Иенің есімін жариялаймын: Құдайымызға ұлылық беріндер. Занды қайталау

32:1–3.

«Шық» — Сион тауларына түсетін «ілім», әрі ол соңғы күндердегі Құдайдың діни қызметкерлері болып табылатын жүз қырық төрт мыңды бірлікке келтіретін майлану «майы». Бұл ілім жаңбырдай тамшылап, шықтай сіңеді, өйткені ол «жария етіледі». Ол жария етіледі, себебі көк пен жер құлақ түріп, Оның аузынан шыққан сөздерді естуге тиіс; мұны Түн ортасындағы Айқай мен Қатты Айқайдың хабарларын жариялайтын ту іспетті біртұтас діни қызметкерлер қауымы арқылы жүзеге асырады.

Таулар үстінде ізгі хабар жеткізушінің, тыныштықты жариялаушының аяқтары қандай әсем! Жақсылық туралы ізгі хабар жеткізушінің, құтқарылуды жариялаушының, Сионға: «Сенің Құдайың билік етеді!» деушінің аяқтары қандай әсем! Сенің күзетшілерің дауыстарын көтереді; олар бәрі бірге ән салады, өйткені Жаратқан Ие Сионды қайта қалпына келтіргенде, олар мұны көзбе-көз көреді. Қуаныштан жарылыңдар, бірге ән салыңдар, ей, Иерусалимнің қираған орындары! Өйткені Жаратқан Ие Өз халқын жұбатты, Иерусалимді құтқарды. Жаратқан Ие барлық халықтардың көз алдында Өзінің киелі білегін жалаңаштады; жердің түкпір-түкпірінің бәрі Құдайымыздың құтқарылуын көреді. Ишая 52:7–10.

Петір бейнелейтін соңғы күндердегі күзетшілер құтқарылу мен тыныштықты жариялайды, әрі олар бірлікке келеді, өйткені олар өзара толық келісімде болады. Бұл «Жаратқан Ие Сионды қайта әкелгенде» жүзеге асады. «Қайта әкелу» деп аударылған еврей сөзі «кері бұру» дегенді білдіреді. Жаратқан Ие Сионды кері бұрғанда, бұл Сионның шашыраңқылықпен бейнеленген тұтқында болғанын білдіреді, ал тұтқындық тоқтағанда, сол жағдай кері бұрылады.

Өйткені Жаратқан Ие былай дейді: Бабылда жетпіс жыл толғаннан кейін, Мен сендерге назар салып, сендерді осы жерге қайта әкелу туралы игі сөзімді орындаймын. Өйткені Мен сендер туралы ойлайтын ойларымды білемін, — дейді Жаратқан Ие, — ол ойлар — зұлымдықтың емес, амандықтың ойлары; сендерге үмітті ақыр бермекпін. Сонда сендер Маған жалбарынып, келіп, Маған сиынасыңдар, ал Мен сендерді тыңдаймын. Сендер Мені іздеп, Мені табасыңдар, егер Мені бар жүректеріңмен іздесеңдер. Мен сендерге табыламын, — дейді Жаратқан Ие; — тұтқындығыңды қайтарамын, сендерді айдап жіберген барлық халықтардың арасынан және барлық жерлерден жинап аламын, — дейді Жаратқан Ие; — әрі сендерді өздеріңді тұтқындыққа айдатып жіберген жерге қайта әкелемін. Еремия 29:10–14.

Барлық пайғамбарлар соңғы күндер туралы айтып отыр, әрі сол соңғы күндерде Оның халқы пайғамбарлық куәліктің орындалуы үшін кері қайтарылуға тиіс тұтқында болады.

Жаратқан Иеден Еремияға келген сөз мынау болды: Израилдің Құдайы Жаратқан Ие былай дейді: Мен саған айтқан барлық сөздерді өзіңе кітапқа жазып қой. Өйткені, міне, сондай күндер келеді, — дейді Жаратқан Ие, — Мен Өз халқым Израил мен Яһуданың тұтқындығын қайтарамын, — дейді Жаратқан Ие; — оларды ата-бабаларына берген жерге қайта оралтамын, сонда олар оны иеленетін болады. Еремия 30:1–3.

Үш жарым күн ұйқыда жатқаннан кейін, дәл Лазарь төрт күн ұйқыда жатқандай және Даниял жиырма бір күн бойы қайғырғандай, Михаил Өзінің соңғы күндердегі халқы болып табылатын екі куәгерді қайта тірілтеді, оларды бірлікке келтіреді, сондай-ақ бүкіл әлемге жарияланатын хабар арқылы оларды майлайды. Сол хабар Панның бастауын нәрлендіретін, ал одан кейін Иордан өзенін нәрлендіретін Хермон тауының (қасиетті таудың) «шығы» болып табылады. Сол хабар арқылы жүзеге асырылатын майлау — Петір айқындап көрсеткендей, Исаның Мәсіх болған сәтін белгілеген Оның майлануының бейнесі.

Петір Мәсіхті Құдайдың Ұлы деп таныған кезде, ол Мәсіхті әрі Құдайдың Ұлы, әрі адам Ұлы ретінде көрсетті; бұл, Иордан өзенін нәрлендіріп тұрған «тозақ қақпаларының» сулары арқылы бейнеленген. Петірдің мойындауы Киелі Рухтың шабыттандыруымен айтылды, әрі дәл сол ақиқат — Исаның Мәсіх, Майланған Тұлға екендігі, және Оның әрі Құдай, әрі адам екендігі — Иса тарапынан Құдайдың ақырғы күндердегі халқына қарсы болатын шайқастың өзегі болатын ақиқат ретінде айқындалды; Мәсіх сол халықтың жеңіске жететінін уәде етті, өйткені «тозақ қақпалары» бұл ақиқатқа үстемдік ете алмайды.

Шындық мынау: 2001 жылғы 11 қыркүйекте, Иса шомылдыру рәсімінен өткен сәтте майланғаны сияқты, жүз қырық төрт мыңның мөрленуі басталды, әрі сол тарихта Оның ақырғы күндердегі халқын өлтіретін бір күйініш болуға тиіс еді, Ол оларды қайта тірілтіп, тұтқындығын теріске айналдырғанға дейін. Қайта тірілту үдерісі Оның халқын белгі ретінде көтерілетін күдіретті әскерге біріктіруді қамтиды. Көшелердегі өлімнен кейінгі қайта тірілту, тазарту, біріктіру және жоғары көтеру ісі Даниял кітабының он бірінші тарауындағы оныншыдан он бесінші аяттарға дейін, сондай-ақ Киелі кітаптың өзге де үзінділерінде бейнеленген. Ал он үшіншіден он бесінші аяттарға дейін Мәсіх Өз шәкірттерін тағы да Қайсария Філіппиге, Паниумға алып келді, және дәл сол жерде Құдайдың мөрі мәңгілік үшін басылады.

Біз осы деректердің терең мәнін ұғынғанда ғана, Қайсария Філіппідегі куәлікте орналасқан ақиқаттың аяндарын тани аламыз. Матайдың он алтыншы тарауының он сегізінші аятында Шимон Баржонаның есімі Петір болып өзгертіледі, бұл, жуырдағы бір мақалада бұған дейін атап өтілгендей, жүз қырық төрт мыңды бейнелейді. Аятта бекітілген математикалық аян Исаны Ғажайып Санаушы ретінде дәріптейді, өйткені Петірді жүз қырық төрт мыңды білдіреді деп түсінуге болатынымен қатар, Матай 16:18 де «фи»-дің математикалық нышаны болып табылады.

«Фи» сөзіне қатысты математиканы қарастырмас бұрын, «фи» сөзінің Паниум қаласының екі атауының екіншісі — «Филиппи» сөзінің құрамына енетінін атап өткен жөн. Он сегізінші аятта Исаның Петірге еврей тілінде сөйлегені, оның грек тілінде жазылып, кейін ағылшын тіліне аударылғаны айқындалады. Осы үш қадам Мәсіхтің Өз Сөзіне үстемдік жүргізетінін көрсетеді. Сөз нөмірленген орындарды көбейтуге негізделген математикалық жүйе арқылы қарастырылғанда, Петір есімінің жүз қырық төрт мыңға тең екені анықталады, осылайша Иса Керемет Санаушы ретінде ерекше айқындалады. Дәл сол аяттың өзінде, Иса Өз қауымын тұрғызатынын жариялаған жерде, Керемет Санаушы он алтыншы тараудағы он сегізінші аятта бейнеленген шындық «фи» математикалық таңбасын білдіретіндей болуын

қамтамасыз ету үшін аударма үдерісін басқарды.

Саған да айтамын: сен — Петірсің, осы жартас үстіне Мен Өз шіркеуімді құрамын, әрі тозақ қақпалары оған қарсы тұра алмайды. Матай 16:18.

Оның шіркеуі Иса Мәсіх екендігі және Оның Құдайдың Ұлы екендігі туралы ілімнің үстіне ғана емес, сондай-ақ Оның Сөз екендігіне, әрі Сөздің математика, грамматика және адамдардың істерін қоса алғанда, барша нәрсені жаратқанына әрі билеп-төстейтініне негізделген.

Сол арқылы біз де мұраға ие болдық; мұның бәрі Өз еркінің кеңесі бойынша барлығын іске асыратын Құдайдың ниетіне сәйкес алдын ала белгіленген еді. Ефестіктерге 1:11.

Фи, көбіне грек әрпі ϕ (фи) арқылы белгіленетін, шамамен 1.618033988749895-ке тең математикалық тұрақты. Бұл сан алтын қима немесе құдайлық пропорция деп аталады. Ол «иррационал сан», яғни оны қарапайым бөлшек түрінде өрнектеу мүмкін емес, әрі оның ондық жазылуы шексіз жалғасып, қайталанбайды.

Алтын қима көптеген тамаша қасиеттерге ие және математикада, өнерде, сәулетте, табиғатта және басқа да салаларда әртүрлі контекстерде көрініс табады. Ол көбіне тіктөртбұрыштар, бесбұрыштар және додекаэдрлер сияқты геометриялық пішіндерде ұшырасады, мұнда ұзын қабырғаның қысқа қабырғаға қатынасы ϕ -ге тең болады.

Өнер мен сәулетте алтын қима эстетикалық тұрғыдан жағымды пропорциялар жасайды деп есептеледі. Ол тарих бойы, ежелгі өркениеттерден бастап Қайта өрлеу дәуірі мен одан кейінгі кезеңдерге дейін, суретшілер мен сәулетшілер тарапынан композицияларды, ғимараттарды және өнер туындыларын жобалауда қолданылып келді. Математикада алтын қима әртүрлі математикалық теңдеулер мен тізбектерде, соның ішінде әрбір мүшесі өзінен алдыңғы екі мүшенің қосындысына тең болатын Фибоначчи тізбегінде көрінеді. Фибоначчи тізбегінің мүшелері артқан сайын, қатар тұрған мүшелердің қатынасы ϕ санына жуықтай түседі.

16:18-аятта біз математикалық ϕ -ді (1.618...) табамыз. «Барлық нәрсені Өз еркінің кеңесі бойынша жүзеге асыратын» Құдай Иса соңғы күндерде Өз қауымының тозақ қақпаларына қарсы шайқас алаңын айқындайтын пайғамбарлық географияға Палмони, яғни Ғажайып Сан, немесе Құпиялардың Есептеушісі ретіндегі болмысының қолтаңбасын орналастыруды белгілеп қойды. Сол пайғамбарлық шайқас алаңында Ол сандарға үстемдігі арқылы «Петір» арқылы жүз қырық төрт мыңды бейнеледі; оның аты «көгершіннің хабарын еститін» «Симоннан» «Петірге» өзгертілді. Осылайша Ол жүз қырық төрт мыңды соңғы күндердегі Өзінің келісім халқы ретінде белгілеп көрсетті.

Ол Өз шіркеуін соның үстіне тұрғызуды тандаған «жартас» — Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақыттың» іргетас жартасы, іргетасы әрі басты бұрыштық тасы, өйткені Мәсіх емес ешбір шынайы іргетас жоқ. Мәсіхтің шомылдыру рәсімінен бастап, Симон көгершіннің хабарын «естіген» кезден Өлі теңіз айқышына дейін, бір мың екі жүз алпыс күн бойы күніне екі рет таңертеңгі және кешкі құрбандық шалынды,

тек бір мың екі жүз алпыс күннің соңғы күнінен басқа, өйткені сол күні кешкі құрбандық діни қызметкерден қашып кетті, ал айқышта Мәсіх екі мың бес жүз жиырмамыншы тарту ретінде өлді.

«Бәрі де үрей мен абыржуға толы. Діни қызметкер құрбандықты шалмақ болған сәтте, бірақ пышақ оның жансызданған қолынан түсіп кетеді де, тоқты қашып құтылады. Бейне Құдай Ұлының өлімінде шындықпен тоғысты. Ұлы құрбандық шалынып болды. Ең қасиетті орынға апарар жол ашылды. Барлығы үшін жаңа әрі тірі жол әзірленді. Енді күнәкар, қайғыға батқан адамзатқа бас діни қызметкердің келуін күтіп отырудың қажеті жоқ». *The Desire of Ages*, 757.

Ол Өз қауымын соның үстіне салатын «жартас» — құрылысшылар теріске шығарған іргетас тасы; оның саны — «екі мың бес жүз жиырма». Бір ғана қысқа аяттың ішінде Мәсіх Өзін барлық нәрсенің Әміршісі ретінде таныстырады, әрі мұны Ол Даниял кітабының он бірінші тарауының он үшінші мен он бесінші аяттары аралығында тұрып сөйлеген кезде істейді.

Саған тағы айтамын: сен — Петірсің, Мен шіркеуімді осы жартас үстіне құрамын, әрі тозақ қақпалары оны жеңе алмайды. Матай 16:18.

Бұл зерттеуді келесі мақалада жалғастырамыз.

«Құпия істер Жаратқан Ие Құдайымызға тиесілі; ал ашылған нәрселер бізге және балаларымызға мәңгілікке тиесілі». Занды қайталау 29:29. Құдайдың жаратылыс ісін дәл қалай жүзеге асырғанын Ол адамдарға ешқашан ашып көрсеткен емес; адамзат ғылымы Ең Жоғарғының құпияларын зерттеп таба алмайды. Оның жаратушы құдіреті Өзінің болмысы сияқты ақыл жетпес.

«Құдай ғылым мен өнердің екеуі арқылы да дүниеге нұрдың мол тасқыны төгілуіне жол берді; бірақ өзін ғылыми деп танытатын адамдар бұл мәселелерді тек адами көзқарас тұрғысынан қарастырғанда, олар сөзсіз қате қорытындыларға келеді. Егер біздің теорияларымыз Жазбаларда келтірілген деректерге қайшы келмесе, Құдай сөзінің ашып бергенінен артық жорамал жасау айыпсыз болуы мүмкін; бірақ Құдай сөзін тастап, Оның жаратқан істерін ғылыми қағидалар негізінде түсіндірмек болатындар карта мен компассыз беймәлім мұхитта қалқып бара жатыр. Зерттеулерінде Құдай сөзі басшылық етпесе, ең ұлы ақыл-ой иелері де ғылым мен аянның арақатынасын анықтауға ұмтылған әрекеттерінде адасып қалады. Жаратушы мен Оның істері олардың ұғынуынан соншалықты жоғары болғандықтан, оларды табиғи заңдармен түсіндіре алмаған соң, олар Киелі кітап тарихын сенімсіз деп санайды. Ескі және Жаңа Өсиеттер жазбаларының сенімділігіне күмәнданатындар бір қадам әрі қарай барып, Құдайдың бар екеніне де күмәндануға жетелейді; содан кейін, зәкірінен айырылған соң, олар имансыздықтың жартастарына соғылып сенделіп қалады.»

«Бұл адамдар сенімнің қарапайымдылығын жоғалтқан. Құдайдың Қасиетті Сөзінің құдайлық билігіне берік сенім болуы тиіс. Киелі кітапты адамдардың ғылым туралы түсініктерімен сынауға болмайды. Адамзат білімі — сенімсіз жетекші. Кінәрат іздеу үшін Киелі кітапты оқитын күмәншілдер ғылымды да, аянды да толық түсінбегендіктен,

олардың арасында қайшылықтар бар деп мәлімдеуі мүмкін; бірақ оларды дұрыс түсінгенде, екеуі де толық үйлесімде болады. Мұса Құдай Рухының жетелеуімен жазды, ал геологияның дұрыс теориясы ешқашан оның айтқандарымен үйлестіріле алмайтын жаңалықтарды аштық деп мәлімдемейді. Барлық ақиқат, табиғатта болсын, аянда болсын, өзінің барлық көріністерінде өзімен-өзі толық үйлесімді.»

«Құдай Сөзінде ең терең ғалымдардың өзі ешқашан жауап бере алмайтын көптеген сауалдар көтеріледі. Бұл тақырыптарға назарымыздың аударылуы — күнделікті өмірдің кәдімгі нәрселерінің өзінде де шектеулі ақыл-ой иелері, қанша жерден даналығымен мақтанса да, ешқашан толық ұғына алмайтын қаншама көп нәрсе бар екенін бізге көрсету үшін.»

«Алайда ғылым адамдары Құдайдың даналығын, Оның не істегенін не істей алатынын ұғына аламыз деп ойлайды. Оның Өз заңдарының Өзіне шектеу қоятыны туралы түсінік кеңінен таралған. Адамдар не Оның бар екенін жоққа шығарады, не соны елемейді, не бәрін, тіпті Оның Рухының адам жүрегіне әсер етуін де түсіндіріп бермек болады; сөйтіп олар енді Оның есімін қастерлемейді де, Оның құдіретінен де қорықпайды. Олар табиғаттан тыс нәрсеге сенбейді, өйткені Құдайдың заңдарын да, сол заңдар арқылы Өз еркін жүзеге асыратын Оның шексіз құдіретін де түсінбейді. Көпшілік қолданатын мағынасында “табиғат заңдары” деген ұғым адамдардың материалдық дүниені басқаратын заңдар жөнінде аша алғандарын қамтиды; бірақ олардың білімі қаншалық шектеулі, ал Жаратушы Өз заңдарымен үйлесімде әрекет ете отырып, сонымен бірге шекті жаратылыстардың түсінігінен мүлде тыс әрекет ете алатын өрісі қаншалық ұлан-ғайыр!»

«Көптеген адамдар материяның өмірлік қуаты бар деп үйретеді, яғни материяға белгілі бір қасиеттер дарытылады да, содан кейін ол өзіне тән ішкі энергиясы арқылы әрекет етуге қалдырылады; ал табиғаттың әрекеттері Құдайдың Өзі де араласа алмайтын орнықты заңдармен үйлесімде жүзеге асады деп санайды. Бұл — жалған ғылым, әрі ол Құдай Сөзімен расталмайды. Табиғат — өзінің Жаратушысының қызметшісі. Құдай Өз заңдарының күшін жоймайды және оларға қайшы әрекет етпейді, бірақ Ол оларды Өзінің құралдары ретінде үздіксіз пайдаланады. Табиғат өз заңдарының ішінде де, солар арқылы да әрекет ететін зердені, қатысуды, белсенді қуатты айғақтайды. Табиғатта Өке мен Ұлдың толассыз әрекеті бар. Мәсіх: “Менің Әкем осы уақытқа дейін әрекет етіп келеді, Мен де әрекет етіп келемін”, — дейді. Жохан 5:17.»

Нехемияда жазылған олардың мадақ жырында леуіліктер былай деп жырлады: «Жалғыз Ие — Өзің, тек Сенсің; аспанды, аспандардың аспанын және ондағы бүкіл әскерді, жерді және ондағының бәрін ... Сен жараттың, әрі олардың бәрін Сен сақтап тұрсың». Нехемия 9:6. Бұл дүниеге қатысты Құдайдың жарату ісі аяқталған. Өйткені «дүниенің негізі қаланғаннан бері істер аяқталған еді». Еврейлерге 4:3. Бірақ Оның құдіреті Өзі жаратқан нәрселерді сақтап тұруда әлі де әрекет етуде. Бір рет қозғалысқа келтірілген тетік өз ішкі қуатымен өздігінен әрекет ете береді деп, тамыр соғып, тыныс тыныстан кейін жалғаса бермейді; қайта, әрбір тыныс, жүректің әрбір соғысы — «Оның ішінде өмір сүріп, қозғалып, тіршілік етіп жүргеніміздің» айғағы. Елшілердің істері 17:28. Жер де өз

бойындағы туа біткен күштің арқасында жылдан жылға өз өнімін беріп, күнді айнала қозғалысын жалғастырып тұрған жоқ. Құдайдың қолы ғаламшарларды басқарып, олардың көктердегі реттелген шеруінде өз орындарында ұстап тұр. Ол «олардың әскерін санымен шығарады; Өзінің құдіретінің ұлылығы және күшінің зорлығы арқылы олардың бәрін атымен атайды; бірде-бірі кем болмайды». Ишая 40:26. Өсімдіктің қаулап өсуі, жапырақтың пайда болуы, гүлдің ашылуы — Оның күші арқылы. Ол «тауларға шөп өсіреді» (Забур 147:8), және аңғарларды құнарлы ететін де — Сол. «Ормандағы барлық аңдар ... өз қорегін Құдайдан іздейді», әрі ең кішкентай жәндіктен бастап адамға дейінгі әрбір тіршілік иесі күн сайын Оның қамқорлықпен жүргізетін сақтауына тәуелді. Забур жыршысының көркем сөздерімен айтқанда: «Бұлардың бәрі Сенен күтеді.... Оларға бергенінді олар теріп алады; қолынды ашқанда, игілікке тояды». Забур 104:20, 21, 27, 28. Оның сөзі стихияларды билейді; Ол аспанды бұлтпен жабады және жерге жаңбыр әзірлейді. «Ол қарды жүндей жаудырады; қырауды күлдей шашады». Забур 147:16. «Ол дауысын шығарғанда, аспандағы сулар гүлдеп көбейеді, Ол жердің шеттерінен буларды көтереді; жаңбыр үшін найзағай жасайды және желді Өз қазыналарынан шығарады». Еремия 10:13.

«Құдай — барлық нәрсенің негізі. Барлық шынайы ғылым Оның істерімен үйлесімде; барлық шынайы тәрбие Оның билігіне мойынсұнуға жетелейді. Ғылым біздің көз алдымызға жаңа ғажайыптарды ашады; ол биікке самғайды және жаңа тереңдіктерді зерттейді; бірақ өз зерттеулерінен ол Құдайлық аянға қайшы келетін ешнәрсе әкелмейді. Надандық ғылымға жүгіну арқылы Құдай туралы жалған көзқарастарды қолдауға тырысуы мүмкін, бірақ табиғат кітабы мен жазылған Сөз бір-біріне жарық түсіреді. Осылайша біз Жаратушыға тағзым етуге және Оның сөзіне саналы сенім артуға жетелейміз». Патриархтар мен пайғамбарлар, 113–115.